

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 79

van **AN MOERENHOUT**

datum: 20 december 2021

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Aanpak seksueel geweld - Initiatieven

In de voorbije periode zijn er meerdere protesten geweest naar aanleiding van meldingen van seksueel geweld in verscheidene cafés, clubs en bars. Op twee weken tijd zijn twee jonge vrouwen verkracht in Gent, waarvan een slachtoffer gedrogeerd werd. Het Gentse platform 'Meldet', waar men anoniem kan getuigen over seksueel grensoverschrijdend gedrag, straatintimidatie of seksueel geweld in Vlaanderen, zegt al sinds januari 2021 1000 meldingen te hebben ontvangen waarvan 600 uit Gent.

De vele meldingen uit Gent op Meldet kunnen worden verklaard doordat het platform zelf werkzaam is in Gent. Alle Vlaamse zorgcentra zien echter steeds meer meldingen van seksueel geweld binnenstromen sinds de heropening van de horeca op 8 mei, volgens De Morgen. Volgens diezelfde krant is het aantal meldingen nog meer gestegen sinds 1 oktober, toen het uitgaansleven volledig werd heropend sinds maart 2020. Daar komt nog eens bij dat 90% van de slachtoffers nooit aangifte doet, waardoor het 'dark number' nog veel hoger komt te liggen.

Volgens de beleidsnota van de minister gaat de Vlaamse Regering deze legislatuur werk maken van een duurzame aanpak om seksueel grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan. Op 23 oktober 2020 stelde de Vlaamse Regering dan ook het eerste Actieplan tegen Seksueel Geweld voor. De minister kondigde verder ook aan in zijn pas gelanceerde 'Plan Samenleven' dat hij door middel van 24 gecoördineerde projecten werk zal maken van acties rond veiligheid, discriminatie en taalachterstand voor 28 steden en gemeenten.

Volgens Plan International zijn uitgaansbuurten echte hotspots voor seksueel grensoverschrijdend gedrag, geweld en straatintimidatie. De steden Gent en Brussel gingen al met het Safer Cities platform aan de slag, een tool die Plan ontwikkelde en waarop slachtoffers meldingen kunnen pinnen op een kaart. In de open brief van Meldet die ook door een 40-tal horecazaken in Gent is ondertekend, blijkt dat de horecagemeenschap zelf vraagt naar tools en handvaten van het stadsbestuur om seksueel geweld tegen te gaan via sensibilisering.

1. Wat wordt er vandaag al gedaan, welke tools geeft Vlaanderen aan steden en gemeenten om seksueel geweld te voorkomen met een specifieke focus op sensibilisering?
2. Zijn er bij de 24 projecten die de minister plant in 'Plan Samenleven' naast projecten om straatintimidatie aan te pakken ook projecten die focussen op seksueel geweld? Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat genoeg steden en gemeenten kiezen om seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld prioritair te behandelen?

3. Wordt daarbij rekening gehouden met seksueel geweld tijdens het uitgaan? Wanneer starten deze projecten? Niet alleen de horecagemeenschap, maar ook steden en gemeenten willen zo snel mogelijk in dialoog en aan de slag gaan om seksueel geweld te voorkomen.
4. Staan er naast 'Plan Samenleven' nog andere concrete toekomstige initiatieven op stapel? Bijvoorbeeld sensibiliseringsworkshops voor horecapersoneel en omstaanders van steden en gemeenten om seksueel geweld tegen te gaan.
5. Het nationale Actieplan tegen Seksueel Geweld is nog steeds in de maak.
Kan de minister daar een stand van zaken over geven?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 70 van 20 december 2021

van **AN MOERENHOUT**

Seksueel geweld is een gigantisch probleem in onze samenleving. Volgens recent Belgisch onderzoek werd twee derde van de Belgische bevolking reeds slachtoffer van seksueel geweld (81% van de vrouwen en 48% van de mannen). De veiligheidsmonitor van 2018 spreekt over een dark number van 82,50% van alle zedendelicten (waaronder verkrachting en aanranding). Gebeurtenissen, zoals recent deze in Gent en Elsene, duwen ons met onze neus op de feiten. En daarom moeten we van de strijd tegen seksueel geweld een prioriteit maken via een grondige, langdurige en gezamenlijke aanpak tussen alle relevante actoren.

1+5. Ik onderneem m.b.t. tot seksueel geweld actie binnen het kader van de gezamenlijke actieplannen:

- het Nationaal actieplan gendergerelateerd geweld (NAP), onder bevoegdheid van minister Schlitz en coördinatie van het Instituut voor de Gelijkheid van Mannen en Vrouwen. Dit plan werd eind vorig jaar goedgekeurd door de verschillende regeringen in ons land.
- het Vlaams Actieplan seksueel geweld, onder bevoegdheid van minister Demir en goedgekeurd in oktober 2020, bevat verschillende acties rond preventie, hulpverlening en opvolging.

Zoals u weet werk ik als minister van Gelijke kansen vooral preventief op dit thema. Stereotiepe verwachtingen rond mannelijkheid en vrouwelijkheid zijn immers mede een voedingsbodem voor gendergerelateerd en seksueel geweld. Ik voer dan ook een brede genderstrategie waarbij aandacht is voor:

- Het verzamelen van relevante data op Vlaams en lokaal niveau (gendersytheserapport, gemeente- en stadsmonitor)
- Samenwerking met het gendermiddenveld, o.a.
 - Via de website genderklik.be
 - Toolkit gender sensitiviteit in kleuter- en basisonderwijs (RoSa vzw)
 - Project Draw for Change: een educatieve toepassing die jongeren en leerkrachten op een speelse en interactieve manier laat inzoomen op gendergelijkheid en gendermechanismen.
 - De website www.ikzwijgnietmeer.be van de Vrouwenraad
 - Het project Equischools van Movemen. Het toont jongens uit BSO en TSO positieve, niet-gewelddadige modellen van mannelijkheid, wars van stereotypen. Het project mikt op een schoolcultuur die gendergelijkheid bevordert en discriminatie tegengaat.

Ik organiseerde reeds een lerend netwerk waarbij lokale besturen goede praktijken deelden rond seksueel grensoverschrijdend gedrag in de publieke ruimte (mei 2021) en in de gelijke kansen-nieuwsbrief worden goede beleidsinitiatieven in de strijd tegen seksueel geweld regelmatig in kijker gezet.

Ik geloof heel sterk dat een lokale, aanklappende, volgehouden inzet op vele fronten een verschil kan maken in de aanpak tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag in de openbare ruimte. Lokale besturen blijven zelf het best geplaatst om lokale problematieken aan te pakken en dat doen ze ook.

Als burgemeester van Mechelen werd ik geconfronteerd met dergelijke feiten en getuigenissen van voornamelijk jonge vrouwen. Ik heb daar een beleid ontwikkeld dat op verschillende sporen inzet, met aandacht voor zowel de slachtoffers, de omstaanders, als daders: onderzoek, sensibilisering via de "nee is nee-campagne", de creatie van een online meldpunt, omstaandertrainingen voor professionals, gendertraject op school, en het project Nachtraven met specifieke smart city oplossingen om de veiligheid tijdens het nachtleven te verhogen.

Lokale besturen werken met het vierhoeksoverleg (uitvoering van COL13/2013) met stad, politie, parket, IGVM

Er zijn speciaal opgeleide zedeninspecteurs in Sint-Niklaas

Stad Antwerpen heeft een stadsbrede aanpak, met beleidsplan rond seksueel grensoverschrijdend gedrag, affichecampagne rond seksuele straatintimidatie, stedelijke werkgroep rond over seksueel geweld in het nachtleven, samenwerking met Pimento die een fact sheet opstelde voor personeel (zoals horeca en security) om correct te handelen, ...

Stad Gent organiseert omstaandertrainingen, heeft een stedelijke werking rond *night life*, opleidingen voor barpersoneel en inclusiecharter met een aantal basisregels voor het nachtleven, ... Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Gent, nam de stad al extra maatregelen: er werd een task force opgezet (met stad Gent, politie, night life-actoren en middenveld), en een voltijds coördinator seksuele intimidatie aangesteld. Zoals reeds aangehaald in de commissie: Mijn kabinet heeft intussen ook contact gehad met het kabinet van schepen Astrid De Bruyckere in Gent. Daarbij werd afgesproken dat we elkaar verder op de hoogte houden en zullen versterken.

Ik wil hiermee niet gezegd hebben dat door elk van deze acties de problematiek nu in één keer verdwenen is, maar ik geloof wel dat de totaliteit van maatregelen verandering brengt.

2. Er zijn twee robuuste projecten waarbinnen lokale besturen middelen kunnen aanvragen om expliciet te werken rond het tegengaan van seksueel geweld. Het betreft de projecten inzake het tegengaan van straatintimidatie en het versterken van het omstaandersprincipe.

Door in te zetten op de strijd tegen de verschillende vormen van straatintimidatie, waaronder seksuele intimidatie en seksueel grensoverschrijdend gedrag, en het activeren van omstaanders wil het Plan Samenleven vermijden dat intimidatie en grensoverschrijdend gedrag uitgroeit tot (seksueel) geweld. We werken met de lokale besturen dus preventief en sensibiliserend.

Lokale besturen kunnen dan bepalen hoe ze dit zelf uitwerken: zelf een plan opmaken, omstaandersvormingen aanbieden, een door ons geselecteerde ankerorganisatie inschakelen, Ik ga er hierbij van uit dat een lokaal bestuur zelf het beste weet hoe in te zetten op deze thematiek zodat zij complementair is aan andere lokale acties en de krachten van lokale spelers kan bundelen.

Om de actie rond straatintimidatie vorm te geven kunnen lokale besturen daarom vanaf 2022 intekenen op een gericht ondersteuningsaanbod. Het is de bedoeling om het Safer Cities traject van Plan International aan te bieden aan de lokale besturen. Het aanbod zal bestaan uit een allesomvattend traject in de strijd tegen intimidatie in de openbare ruimte, in samenwerking met en op maat van de lokale besturen.

Plan International heeft zowel op nationaal als op internationaal niveau al enorm veel expertise opgebouwd in de strijd tegen seksuele straatintimidatie. De Belgische steden waar het traject reeds werd geïntroduceerd zijn enorm tevreden van de samenwerking (Antwerpen, Brussel, Charleroi en Gent). Door het hoge dark number tasten lokale besturen in het duister; ze hebben geen idee van waar en hoeveel deze problemen zich voornamelijk voordoen binnen hun stad/gemeente (straat/openbaar vervoer/...). Mapping is een grote uitdaging. Safer Cities biedt hierop een antwoord via hun digitaal platform, waar gevallen van seksuele straatintimidatie (en andere contextuele gegevens

zoals tijdstip, aanwezige omstaanders, locatie) kunnen worden op aangegeven door de burgers.

Het Safer Cities traject omvat daarnaast een 360°-aanpak: van analyse en sensibilisering tot beleidsbeïnvloeding- en participatie. Het traject landt in een beleidsaanbevelingenrapport op maat van het lokaal bestuur.

Ik verleende dit jaar al een subsidie aan Plan International om het digitaal platform gebruiksvriendelijker en breder inzetbaar te maken zodat lokale beleidsactoren er zelf mee aan de slag kunnen en ook andere vormen van intimidatie, zoals bv. homofobie of racisme, in kaart kunnen worden gebracht.

Dit alles gebeurt met alle relevante beleidsactoren mee aan tafel.

3. Via het digitaal platform kunnen burgers ook aangeven op welk tijdstip en op welke locatie de seksuele straatintimidatie zich voordeed. Deze gegevens zijn enorm handig voor een gemeente/stad: het geeft hen de kans om in kaart te brengen waar en wanneer het probleem zich vooral situeert, en waar dus vooral moet op ingezet worden. Indien blijkt dat er vooral tijdens het nachtleven gevallen van seksuele straatintimidatie geregistreerd worden, zal het beleidsaanbevelingenrapport dat voortkomt uit het Safer Cities-traject hier ook de nodige aandacht aan besteden, en zullen samen met de stad initiatieven worden opgezet tegen seksuele straatintimidatie in het nachtleven.
4. Alle acties in het kader van seksueel geweld die door Vlaanderen genomen zullen worden zitten vervat in de verschillende actieplannen (NAP gendergerelateerd geweld, VAP Seksueel geweld, HIGKBP, ...). Wij zullen ons als Vlaamse regering in de eerste plaats hier op focussen.